

SAŽETAK PRESUDE

MAGYAR KÉTFARKÚ KUTYA PÁRT PROTIV MAĐARSKE OD DANA 20. SIJEČNJA 2020. GODINE ZAHTJEV BR. 201/17

Miješanje u pravo na slobodu izražavanja nije bilo zakonito jer zakon temeljem kojeg je podnositelju zahtjeva izrečena kazna nije zadovoljio kriterij predvidljivosti

ČINJENICE

Nakon donošenja Odluke Europske unije o obveznim kvotama za distribuciju migranata među svim državama Unije, u Mađarskoj je 2016. godine, na inicijativu Vlade, održan referendum o prihvatanju takve odluke Europske unije. Politička stranka - podnositeljica zahtjeva *Magyar Kétfarkú Kutya Párt* (dalje MKKP), smatrajući da takav referendum predstavlja manipulaciju i zlouporabu izravne demokracije, pokrenula je svoju anti-anti imigracijsku kampanju. Pozivajući glasače na davanje nevažećeg glasa, MKKP je neposredno prije referenduma glasačima učinio dostupnim mobilnu aplikaciju putem koje se anonimno i javno te bez opasnosti za privatne podatke mogla učitati i podijeliti fotografija svog glasačkog listića. Na dan održavanja referenduma 3894 takvih fotografija glasačkih listića objavljeno je putem aplikacije. Po pritužbi privatne osobe Nacionalnom izbornom povjerenstvu, podnositelj zahtjeva novčano je kažnjen zbog stavljanja glasačima na raspolaganje predmetne aplikacije. Ujedno mu je naloženo da se suspregne od daljnjeg takvog postupanja. Naime, sukladno odluci Nacionalnog izbornog povjerenstva korištenje mobilne aplikacije predstavlja povredu načela pravednosti izbora, tajnosti glasanja i korištenja prava u skladu s njihovom namjenom te nije u skladu s Izbornim zakonom i Ustavom. Protiv predmetne odluke podnositeljica zahtjeva podnijela je žalbu Vrhovnom sudu („Kuria“) koji je potvrdio odluku Nacionalnog izbornog povjerenstva u dijelu povrede načela korištenja prava u skladu s njihovom namjenom iako je ostatak odluke ukinuo pritom smanjivši kaznu određenu podnositelju zahtjeva. Sukladno odluci Kurie, iznošenje političkog mišljenja dijeljenjem fotografije glasačkog listića putem mobilne aplikacije, iako nije dovelo u pitanje samu pravednost izbora, predstavlja postupanje koje nije bilo u skladu s tradicionalnom namjenom korištenja glasačkog listića. Naknadno podnesena ustavna tužba podnositeljice zahtjeva odbačena je uz obrazloženje da sloboda izražavanja podnositelju nije bila izravno povrijeđena jer je ovisila o povredi slobode izražavanja glasača.

PRIGOVORI

Pozivajući se na članak 10. Konvencije podnositelj zahtjeva prigovorio je izrečenoj novčanoj kazni i zabrani djelovanja mobilne aplikacije koja glasačima omogućuje anonimnu objavu fotografija njihovih glasačkih listića.

OCJENA ESLJP-a

Uvodno, iako među strankama nije sporno da zabrana korištenja mobilne aplikacije predstavlja miješanje u slobodu izražavanja podnositelja, ESLJP je iskoristio priliku da analizirajući

miješanje u slobodu izražavanja u ovom predmetu praksu Suda prilagodi novim elementima predstavljenim u tom predmetu:

- objavljivanje fotografija glasačkih listića, te
- postojanje mobilne aplikacije koja glasače potiče da podijele fotografiju svog nevažećeg glasačkog listića.

Prema ustaljenoj sudskoj praksi ([Von Hannover protiv Njemačke](#) [VV], stavak 103.) sloboda izražavanja uključuje i pravo na objavu fotografija. ESLJP je utvrdio da i objava fotografija glasačkog listića predstavlja oblik postupanja koje potpada pod slobodu izražavanja. Štoviše, ESLJP je istaknuo da se članak 10. Konvencije proteže i na djelovanje podnositelja zahtjeva koji je uspostavio mobilnu aplikaciju kao platformu i sredstvo za objavu i dijeljenje fotografija. Naime, člankom 10. Konvencije štiti se kako sadržaj informacije tako i sredstvo kojim se informacija širi i dijeli jer bilo koje ograničenje potonjeg nužno predstavlja i miješanje u pravo da se primi i podijeli informacija ([Ahmet Yildirim protiv Turske](#), stavak 50.). U tom smislu i u kontekstu novih medija ESLJP smatra da mobilna aplikacija za objavljivanje fotografija glasačkih listića uživa jednaku zaštitu kao i Google Sites, servisi za stvaranje i dijeljene web stranice ([Ahmet Yildirim protiv Turske](#), stavak 49.) te Youtube, servis za dijeljenje videozapisa ([Cengiz i drugi protiv Turske](#), stavak 54.). ESLJP je prihvatio da je podnositelj zahtjeva stavljanjem na raspolaganje glasačima mobilne aplikacije za objavu fotografija svojih nevažećih glasačkih listića htio prenijeti političku poruku te izraziti svoj stav o predmetnom referendumu. Stoga je za razliku od mađarskog Ustavnog suda, ESLJP smatrao da su sloboda izražavanja podnositelja zahtjeva, koji je osigurao sredstvo za objavljivanje sadržaja, i pravo glasača da objave i podijele sadržaj, neraskidivo povezani.

Utvrdivši postojanje miješanja u slobodu izražavanja podnositelja, ESLJP je analizirao je li predmetno miješanje bilo propisano zakonom sukladno stavku 2. čl. 10. Konvencije. Naime, test zakonitosti zahtijeva da svako miješanje u pravo podnositelja mora imati zakonski temelj u nacionalnom pravu te da predmeti zakon mora imati i određenu kvalitetu. Posljedično, da bi bila u skladu s načelom vladavine prava, pravna norma mora biti predvidljiva kako bi pojedinci bili zaštićeni od arbitrarnog miješanja nacionalnih vlasti te biti dovoljno precizno formulirana kako bi pojedinci mogli svoje postupanje uskladiti s njom ([Malone protiv Ujedinjenog Kraljevstva](#), stavak 67.). Ipak, kriterij predvidljivosti ne zahtijeva apsolutnu predvidljivost zakona, specifikaciju u samom zakonu svih uvjeta i postupaka vezanih za miješanje, niti isključuje diskrecijske ovlasti, no domet diskrecijskih ovlasti i način njihove primjene mora biti jasno naznačen u zakonu, uzimajući u obzir legitimni cilj kojim se opravdava miješanje ([Gillow protiv Ujedinjenog Kraljevstva](#), stavak 51.).

Razmatrajući pravno načelo „korištenja prava u skladu s njegovom namjenom“ iz Izbornog zakona, povredom kojeg je u konačnici izrečena kazna podnositelju zahtjeva, ESLJP je utvrdio da isto pati od nedorečenosti. Ne osporavajući pravo nacionalnim vlastima da zakonodavstvom zabrane određene izborne aktivnosti i postupanja, ESLJP je ipak istaknuo da nedorečenost predmetnog načela ostavlja preveliku diskrecijsku slobodu nacionalnim tijelima da u svakom pojedinačnom slučaju odlučuju o ograničenjima postupanja u izbornom procesu. Posljedično, ESLJP je zaključio da pravno načelo „korištenja prava u skladu s njegovom namjenom“, bez jasne određenosti kako u zakonu tako i u propisima nižeg ranga, nije zadovoljilo kriterij predvidljivosti zakona. Dodatno, pri donošenju zaključka ESLJP je imao na umu i poseban kontekst u predmetu podnositelja. Ograničenje slobode izražavanja političke stranke i to u vremenu održavanja izbora odnosno referenduma zahtijeva posebno strogi nadzor zbog ključne uloge koje političke stranke imaju u osiguravanju pluralizma i redovnog funkcioniranja demokracije.

Slijedom svega navedenog, ESLJP je zaključio da značajna nesigurnost u primjeni načela „korištenja prava u skladu s njegovom namjenom“ nadilazi dopuštenu te predmetno načelo nije bilo dovoljno predvidljivo da bi bilo u skladu sa stavkom 2. čl. 10. Konvencije.

PRAVEDNA NAKNADA

330 eura na ime neimovinske štete

7.615 eura na ime troškova i izdataka

Ovaj sažetak izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sažetak ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te ne obvezuje taj Sud

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava.